

UZ OVAJ BROJ

Prvi put od svog utemeljenja 1998. godine, *Polemos* izlazi kao cjelovit tematski broj. U njemu objavljujemo više radova o jednom od ključnih segmenata razvoja JNA kao zajedničke oružane sile SFRJ. Premda su radovi nastali u okviru djelovanja i za potrebe Savjeta za sukcesiju vojne imovine osnovanog pri Ministarstvu obrane Republike Hrvatske, oni imaju veliku povijesnu i dokumentarnu vrijednost za istraživanje vojnog kompleksa bivše države.

U najavi tematskog broja donosimo kraće napomene državne tajnice u Ministarstvu pravosuđa Snježane Bagić i državnog tajnika u Ministarstvu obrane Mate Rabotega te pregled dosadašnjeg rada i rezultata rada Savjeta iz pera njegovog čelnika Želimira Latkovića, a koji čitateljicama i čitateljima pruža temeljne obavijesti o institucionalnoj pozadini Projekta sukcesije vojne imovine.

Sva četiri priloga, koji su tematska okosnica ovoga broja *Polemosa*, potpisuju članovi Savjeta za sukcesiju vojne imovine. Na prvom je mjestu studija Davora Marijana o glavnim obilježjima, ustroju i etapama razvoja JNA, a potom slijede radovi Simeona Kovačeva, Zdenka Matijašića i Josip Petrovića o nastavno-obrazovnim, znanstveno-istraživačkim te vojnoindustrijskim resursima i kapacitetima JNA i bivše države. Na kraju se nalazi popis najvažnijih kratica koje su bile u uporabi u JNA, a korištene su u tekstovima koji slijede, te popis literature i dokumenata temeljem kojih su izrađene studije što ih donosimo u ovom broju.

Premda hrvatski jezik razvija vlastito vojno nazivlje koje je sve više u širokoj uporabi, u radovima je, kada se govori o prostoru djelovanja JNA, dosljedno korišteno nazivlje koje je bilo u uporabi u JNA a koje je bilo refleks jezične i opće politike u toj organizaciji. To je učinjeno radi zadržavanja, odnosno postizanja terminološke konzistentnosti tekstova, literature i dokumentacije.

Uredništvo

RAD I ZADAĆE SAVJETA ZA SUKCESIJU VOJNE IMOVINE

Savjet za sukcesiju vojne imovine, osnovan pri Ministarstvu obrane Republike Hrvatske, u protekle je četiri godine ispunio niz temeljnih zadataka zbog kojih je i osnovan. Na stručan i analitičan način, primjenom složene metodologije rada, ustvrdio je formacijski ustroj JNA te procijenio veličinu i vrijednost njezine diobene mase, a potom ustvrdio i visinu potraživanja Republike Hrvatske po osnovu sukcesije vojne imovine.

Rezultati rada Savjeta za sukcesiju vojne imovine, u dijelu sukcesije vojne imovine, legitimiraju Republiku Hrvatsku kao jedinu državu sljednicu SFRJ koja je najdublje i najsistematičnije pristupila provedbi međunarodnih obveza, proizišlih iz odredbi Ugovora o pitanjima sukcesije, potpisanoga u Beču 2001., a ratificiranoga u Hrvatskom saboru u ožujku 2004. godine. Ugovor je stupio na snagu u lipnju 2004. godine u svim državama sljednicama te ima snagu iznad zakonodavstva država sljednica.

Sličan projekt na sukcesiji vojne imovine nije započela ni jedna druga država, sljednica SFRJ. Republika Hrvatska je u ovaj Projekt uložila znatan ljudski potencijal djelatnih i umirovljenih časnika i civilnih stručnjaka, vrijeme i određena financijska sredstva. Dobivene rezultate spremna je, pod određenim uvjetima, staviti na uvid domaćoj i stranoj javnosti i time argumentirano otvoriti niz stručnih i znanstvenih rasprava na temu ukupne veličine i vrijednosti najvećega, najvažnijega i najosjetljivijeg dijela diobene mase bivše države. Svoju spremnost Republika Hrvatska dokazuje i javnim publiciranjem jednog od najzanimljivijih segmenata diobene mase cjelokupne imovine JNA u ovom tematskom broju *Polemosa*.

Iako sukcesija vojne imovine nije kvalitetno zastupljena u Ugovoru o pitanjima sukcesije, kao što su posebnim Aneksima Ugovora zastupljeni ostali dijelovi imovine bivše države, ovaj međunarodno-pravni akt već sada omogućava sukcesiju vojnih arhiva i vojne imovine korištene u civilne svrhe. Primjerice, to konkretno znači da su države sljednice dužne omogućiti slobodan i neometan pristup predstavnicima zainteresiranih država državnim arhivima SFRJ – s datumom do 30. lipnja 1991. godine (Aneks D Ugovora). Pojam "državni arhivi SFRJ" podrazumijeva i vojne arhive smještene u Srbiji. Tek provedbom te međunarodno-pravne obveze od strane Srbije bit će moguće precizno utvrditi eventualna odstupanja eksperata Savjeta za sukcesiju vojne imovine u procjenjivanju veličina i vrijednosti bilo kojega dijela diobene mase JNA.

Sljedeća aktivnost koju omogućava spomenuti Ugovor odnosi se na sukcesiju materijalne pokretne i nepokretne imovine JNA koja je bila korištena u civilne svrhe (članak 4. Aneks A Ugovora). Eksperti Ministarstva obrane ustvrdili su da samo po tom osnovu Republika Hrvatska potražuje znatna financijska sredstva. Konkretno, navođenjem odredbi Aneksa A i Aneksa D Ugovora posve je nesporno da postoji pravni i politički okvir za započinjanje sukcesije vojne imovine u svim državama sljednicama.

Iz navedenoga vidno je da su pred Savjetom za sukcesiju vojne imovine nove složene zadaće. Sudeći prema radovima objavljenima u ovom broju *Polemosa*, valja očekivati da Savjet nastavi svoj stručni rad na provedbi Zaključka Hrvatskog sabora o potrebi daljnjeg ustanovljivanja činjeničnog stanja sukcesijske imovine i zaštite interesa Republike Hrvatske, odnosno na argumentiranom rasvjetljavanju novije hrvatske vojne i političke povijesti.

Ministarstvo pravosuđa
državna tajnica
Snježana Bagić

Ministarstvo obrane
državni tajnik
Mate Raboteg

SUKCESIJA VOJNE IMOVINE: UVODNE NAPOMENE

Prve aktivnosti na sukcesiji vojne imovine započete su još u siječnju 1991. na traženje tadašnjega hrvatskog ministra obrane Martina Špegelja. Izrađen je prvi model razdiobe koji je obuhvaćao principe i načela razdruživanja ljudskih potencijala i materijalnih sredstava JNA. Model je prihvatila Vlada Republike Hrvatske u travnju iste godine, ali zbog početka ratnih djelovanja u Sloveniji, a potom i u Hrvatskoj, implementacija istoga nikad nije započeta.

U rujnu 1992. godine, u okviru Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji, sve države sljednice SFRJ započele su, više ili manje aktivno, rad na sukcesiji imovine bivše države, a time i sukcesiji vojne imovine. Republika Hrvatska je, u okviru Ministarstva obrane, osnovala Ekspertni tim za sukcesiju imovine bivše JNA, u radu kojega je sudjelovalo više od stotinu visokih časnika Hrvatske vojske i drugih djelatnika Ministarstva obrane. Krajem iste godine provedeno je vrednovanje evidentirane diobene mase vojne imovine, koja je procijenjena na iznos veći od 84 milijarde američkih dolara. Utvrđeno je da vojna imovina predstavlja najveću stavku cjelokupne diobene mase bivše države (između 80 i 90 posto). Ove ocjene potvrdili su i eksperti Ujedinjenih naroda angažirani iz uglednih europskih instituta za strategijska istraživanja École Polytechnique Crest, Pariz (nositelj ekspertize) i Royal United Services Institute, London, prihativši gotovo u cijelosti rezultate rada hrvatskih eksperata.

Već početkom 1993. godine, međunarodna zajednica je, respektirajući izvješće svojih eksperata, odlučila zaustaviti sve aktivnosti na sukcesiji vojne imovine, usredotočujući se na pregovore država sljednica oko ostatka državne imovine (financijska pasiva i aktiva, diplomatska i konzularna imovina, arhivi i ostalo). Time je međunarodna zajednica postigla dvostruki efekt: *prvo*, vojni dio, kao najvredniji i najosjetljiviji dio diobene mase bivše države, prepustila je ratnim događanjima i njenoj samoredukciji, olakšavajući time politički osjetljive pregovore o nekadašnjoj zajedničkoj civilnoj imovini, te *drugo*, u nastavku pregovora prisiljavala je države sljednice da što brže zaključe sporazum o sukcesiji i tako prvenstveno preuzmu svoj dio obveza bivše države prema Međunarodnom monetarnom fondu, Svjetskoj banci, Pariškom klubu i slično.

Nastojanja međunarodne zajednice rezultirala su potpisivanjem Ugovora o pitanjima sukcesije u Beču u lipnju 2001. godine. Ovaj Ugovor jedinstven je pravni ali i politički dokument kojim je, s obzirom na postojeće okolnosti, postignut politički dogovor i konsenzus oko raspodjele 10 – 20 posto diobene mase bivše države te nekih drugih pitanja vezanih za raspad SFRJ (privatna imovina, stečena prava i drugo). Njime su, također stvorene političke i pravne pretpostavke za nastavak rada i provedbu sukcesije vojne imovine. Tijekom 2002. i 2003., Ugovor su ratificirale sve države sljednice, a posljednja je to učinila Republika Hrvatska početkom ožujka 2004. godine.

Vlada Republike Hrvatske, ne čekajući ratifikaciju Ugovora u Hrvatskom saboru, imenovala je u rujnu 2001. Savjet za provođenje Projekta sukcesije na državnoj razini. Za koordinatora Projekta sukcesije na državnoj razini imenovan je Božo Marendić, predstojnik Ureda Vlade RH za provođenje projekta sukcesije. Nakon Marendićeve smrti krajem lipnja 2005., Ured Vlade RH je ukinut, poslovi sukcesije prebačeni su na Ministarstvo pravosuđa, a za nositelja Projekta sukcesije imenovana je Snježana Bagić, državna tajnica Ministarstva pravosuđa.

U Zakonu kojim je ratificiran Ugovor o pitanjima sukcesije Hrvatski sabor obvezao je Vladu RH i pojedina državna tijela "...da nastave sa svim započetim postupcima (...) radi ustanovljavanja činjeničnog stanja sukcesijske imovine i zaštite interesa RH". Ministarstvo obrane zaduženo je za sukcesiju vojne imovine (JNA). Stoga je krajem 2002. i početkom 2003. godine tadašnja ministrica obrane donijela niz provedbenih odluka kojima je ustrojen Savjet za sukcesiju vojne imovine, kao privremeno ustrojbeno tijelo, uspostavljeno pri Kabinetu ministra obrane. Za predsjednika Savjeta imenovan je Želimir Latković, a za njegovog zamjenika brigadir Pavel Cukrov. Odlaskom brigadira Cukrova u mirovinu, sredinom 2004. godine, za zamjenika je imenovan brigadir Mladen Vragotuk. Savjet čine 22 voditelja ekspertnih skupina, četiri granska koordinatora i savjetnici za pravna i sigurnosna pitanja te arhivsku građu.

Prema Odluci o osnivanju, temeljne zadaće Savjeta jesu: stvaranje dokumentacijske i kadrovske osnove za pregovore s drugim državama sljednicama; vrednovanje veličine i vrijednosti ukupne diobene mase JNA te izrada prijedloga diobениh bilanci dijelova imovine JNA iz djelokruga rada pojedinih ekspertnih skupina; sudjelovanje u konkretnoj razdobi vojne imovine te sagledavanje veličine vojno-industrijskog kompleksa i njegove uloge u raspadu SFRJ.

Pored toga što se objektivno očekuje da će od rada Savjeta određenu političku i materijalno-financijsku korist imati Republika Hrvatska, provedba temeljnih zadaća Savjeta omogućit će i zainteresiranim domaćim i stranim znanstvenicima i znanstvenim institucijama da, na temelju ostvarenih rezultata rada Savjeta, sami pokrenu buduća znanstvena istraživanja niza aspekata poput:

- *povijesnog aspekta*, radi utvrđivanja istine o zajedničkoj vojsci "svih naroda i narodnosti", vojsci koje više nema, a koja je presudno pridonijela krvavom sukobu na teritoriju bivše države;
- *materijalno-financijskog aspekta*, u svrhu dodatnog utvrđivanja veličine i vrijednosti pojedinih segmenata diobene mase vojne imovine, u čiji je razvoj godinama odvajan ogroman novac poreznih obveznika "svih naroda i narodnosti", a koju su, u najvećoj mjeri, početkom devedesetih prisvojile Srbija i Crna Gora.

Prema dostupnim informacijama Republika Hrvatska je, za razliku od drugih država sljednica, jedina sveobuhvatno i sistematično prišla provedbi sukcesije vojne imovine, kao međunarodne obveze koja proizlazi iz Ugovora o pitanjima sukcesije. Naime, Savjet za sukcesiju vojne imovine, koji je započeo s radom u travnju 2003. godine, koncipiran je modularno; čine ga 22 ekspertne skupine formirane po vidovima, rodovima i službama JNA. Na procjeni veličine i vrijednosti diobene mase vojne imovine

unutar ekspertnih skupina radilo je više stotina djelatnih ili umirovljenih časnika te deseci civilnih stručnjaka iz raznih instituta i institucija Republike Hrvatske.

Za stručnost rada Savjet odgovara koordinatoru Vlade RH za Projekt sukcesije, a za materijalno, financijsko i svako drugo poslovanje, koje ne zadire u ekspertnost posla, odgovara državnom tajniku Ministarstva obrane. Stoga je načelni plan rada Savjeta, odnosno Projekta sukcesije vojne imovine, odobrio nekadašnji koordinatorski Projekta Božo Marendić, a isti je, kasnije, potvrdila i nova koordinatorka Projekta sukcesije, Snježana Bagić. Plan je sadržavao vrlo složenu i zahtjevnju *metodologiju rada*, izvorno osmišljenu od strane članova Savjeta, zatim, pregled ekspertnih skupina, potrebnih stručnjaka i financijskih sredstava te načelne rokove za provedbu pojedinih etapa i faza rada.

Projekt sukcesije vojne imovine planski je podijeljen u tri etape rada, a svaka etapa sastoji se od nekoliko faza. Trenutno, aktivnosti Savjeta usmjerene su na okončanje prve etape rada: provode se isključivo na ekspertnoj razini i odnose se na izradu kvalitetne dokumentacijske osnove za pregovore s drugim državama sljednicama. Ova etapa rada provedena je kroz tri faze:

- u *prvoj fazi rada* definiran je opseg rada svake ekspertne skupine. Prvo je rekonstruiran mobilizacijski razvoj JNA od Slovenije do Makedonije, a što nije bilo nimalo lako s obzirom na ogroman broj komandi, jedinica i ustanova JNA koje su se, krajem '80-ih, odnosno početkom '90-ih godina, nalazile u procesu preustroja. Zatim su definirane *diobene stavke* materijalnih sredstava iz nadležnosti svake ekspertne skupine. O složenosti te zadaće, a ilustracije radi, navodimo da je samo Tehnička uprava SSNO-a pratila oko 700.000 pojedinačnih stavki, a da samo jedan tenk ima oko 10.000 pojedinačnih stavki. Dakle, trebalo se ekspertno opredijeliti za grupu stavki, ili pojedinu vrstu oružja, oruđa, pribora ili opreme. Nakon toga, pristupilo se utvrđivanju *veličina diobene mase* po diobenim stavkama te veličina cjelovite diobene mase po rodovima i službama JNA. Paralelno s ovim aktivnostima Savjet je, na traženje Vlade RH, izradio za potrebe Haaškog suda Studiju o povlačenju JNA s teritorija Republike Hrvatske u razdoblju od rujna 1991. do svibnja 1992. godine;
- u *drugoj fazi rada* utvrđena je vrijednosti diobene mase po pojedinim diobenim stavkama materijalnih sredstava te ukupna vrijednost materijalnih sredstava po ekspertnim skupinama (vidovima, rodovima, službama). I u toj fazi rada bilo je ozbiljnih problema jer se ni svi prikupljeni izvorni dokumenti JNA, objektivno, nisu mogli koristiti. Primjerice: prilikom povlačenja JNA iz Zagreba, dio oklopnih vozila ostao je, uglavnom zbog nastalih kvarova, na autoputu prema Karlovcu. Hrvatska strana 'pokupila' je svu ostavljenu tehniku. General Rašeta je od Vlade RH ultimativno tražio da se ista vrati ili plati, ali prema Rašetinom 'cjeniku', po kojemu je, primjerice, cijena pokvarenog tenka M-84 s 'karlovačkog autoputa' iznosila četiri puta više nego što je "Đuro Đaković" taj isti tip tenka prodavao Kuvajtu;
- u *trećoj fazi rada*, sve ekspertne skupine provele su bilanciranje diobenih stavki i cjelokupne diobene mase po rodovima i službama JNA. Potom je

svaka ekspertna skupina izradila elaborat u kojem je prezentirala metodologiju i rezultate svog rada. Svi izrađeni elaborati imaju istu sadržajnu strukturu, a recenzirali su ih visoki djelatni ili umirovljeni časnici Oružanih snaga Republike Hrvatske ili eksperti s civilnih instituta i institucija Republike Hrvatske. Ovime je ispunjen jedan od kriterija stručno-znanstvenog vrednovanja čitavog Projekta sukcesije. Posljednja aktivnost u trećoj fazi rada predviđa medijsku promociju rada Savjeta, a u koju spada i izdavanje tematskog broja časopisa *Polemos*.

U perspektivi rada na sukcesiji vojne imovine moguće je predvidjeti, principijelno, još dvije etape rada (drugu i treću) koje bi se međusobno oslanjale i predstavljale implementaciju prethodne. Druga se odnosi na pregovore *ekspertno-političke razine* s drugim državama sljednicama, a treća, na konkretno sređivanje svih financijskih potraživanja između država sljednica, što je moguće predvidjeti na *političkoj razini* odlučivanja.

U svome dosadašnjem radu na utvrđivanju veličine i vrijednosti diobene mase JNA te izradi diobenih bilanci Savjet je polazio od određenih postavki i principa, od kojih navodimo četiri temeljna:

- prvo, *31. prosinac 1990. godine* jedinstveni je datum sukcesije vojne imovine; naime, stanovište hrvatskih eksperata je da je taj datum najprihvatljiviji datum sukcesije vojne imovine za sve države sljednice, budući da se radi o posljednjoj godini 'normalnog' funkcioniranja SFRJ s obzirom na prihode – rashode te s obzirom na činjenicu što je te, 1990. godine, knjigovodstveno stanje posljednji put točno iskazano. Datume proglašenja samostalnosti pojedinih država (od lipnja 1991. do svibnja 1992. godine) nemoguće je proglašavati datumima sukcesije vojne imovine, jer se u tom razdoblju znatno mijenjalo knjigovodstveno i stvarno stanje imovine JNA. Brojna imovina uništena je ratnim djelovanjima, a znatan dio nasilno je prigrabila tadašnja Savezna Republika Jugoslavija. Pored toga, 1991. godine počinju veliki pokreti jedinica JNA, a nakon povlačenja iz Slovenije i rata u Hrvatskoj i velika reorganizacija. Dakle, u razdoblju od 1991. do 1992. godine gotovo je nemoguće pratiti materijalne tokove jer, rekosmo, materijalna sredstva stradavaju u borbenim djelovanjima ili postaju ratni plijen. Datum službenog prelaska JNA u Vojsku Jugoslavije (20. svibnja 1992.) također je neprihvatljiv jer bi se njime odmah, na samom početku priznala srpsko-crnogorska pljačka vojne imovine – od Triglava do Đevđelije – u iznosu od više desetaka milijardi dolara;
- drugo, *objektivan pristup* u procjenjivanju veličine i vrijednosti diobene mase JNA. Sve greške koje su počinjene u sagledavanju veličine ili vrijednosti kako pojedine diobene stavke, tako i cjelokupne diobene mase, nisu odraz nekoga političkog stava ili naputka, nego fizičke greške pojedinca – eksperta, koji je procjenjivao taj dio diobene mase. Najveći dio procjena proveden je na temelju izvorne arhivske građe JNA (knjige formacija, cjenici, izvješća o stanju borbene gotovosti i drugo). Hrvatska strana spremna je prihvatiti i promijeniti svaku procijenjenu veličinu ili vrijednost koju će neka druga država sljednica argumentirano osporiti;

- treće, materijalna sredstva JNA koja je hrvatska strana zarobila kao ratni plijen, ne ulaze u diobenu masu. Naime, jedinstven stav svih eksperata angažiranih na sukcesiji vojne imovine glasi: sve ono što je u borbi zarobljeno ne može biti još jednom predmet rasprava za 'zelenim stolom';
- četvrto, Republiku Hrvatsku ne zanima materijalna restitucija (osim u iznimnim slučajevima); odnosno, Republika Hrvatska ne želi vraćanje otetih materijalnih sredstava koja su danas u potpunosti zastarjela i dotrajala. Dakle, Republiku Hrvatsku zanima isključivo financijsko obeštećenje za vrijednost imovine otete s njezina teritorija, po cijenama važećim na dan 31. prosinca 1990. godine, a u iznosu koji joj pripada na temelju izdvajanja Hrvatske u savezni proračun.

Budući da je većina ekspertnih skupina Savjeta za sukcesiju vojne imovine okončala svoj rad na utvrđivanju veličine i vrijednosti diobene mase materijalnih sredstava (iz vlastite nadležnosti), moguće je već sada zaključiti da je ukupna vrijednost diobene mase, koja uključuje pokretnine i nekretnine JNA, izračunata u visini od oko 70 milijardi USD. Od tog iznosa Republika Hrvatska dokumentirano potražuje oko 10 milijardi USD. Kada ove iznose usporedimo s iznosima veličine i vrijednosti diobene mase JNA koju su utvrdili stručnjaci Ekspertnog tima Ministarstva obrane iz 1992. godine, vidimo da je visina ukupne diobene mase umanjena za oko 14 milijardi USD, a visina ukupnih potraživanja Republike Hrvatske za oko tri milijarde USD. Nastala razlika je rezultat znatno duljeg i sistematičnijeg rada eksperata Savjeta te dosljednog pridržavanja principa stroge objektivnosti u radu. Stoga utvrđeni iznos diobene mase JNA može biti samo veći, ne i manji.

I dok je još u ratnu jesen 1992. godine, u radu tadašnjeg Ekspertnog tima moglo biti, u skladu s vremenom, nekih razmišljanja pojedinaca-ekspersata, o sukcesiji vojne imovine kao nastavku rata drugim sredstvima, u radu Savjeta za sukcesiju vojne imovine od 2003. godine pa nadalje, strogo se pazilo na hladan i objektivan pristup iskazivanju veličina i vrijednosti, koje će se kasnije, u pregovorima s drugim državama sljednicama, argumentirano moći braniti. Naravno, visinu diobene mase moguće je i znatno povećati, ali to sigurno neće biti provedeno primjenom Rašetine ili bilo čije druge metode bez argumenta. Primjerice, prije nekoliko godina oglasio se i Dragoslav Sobotka, glavni inženjer izgradnje podzemnog aerodroma "Željava" kod Bihaća, navodeći dragocjeni podatak da je gradnja tog divovskog podzemnog aerodroma stajala porezne obveznike "svih naših naroda i narodnosti" više od osam milijardi USD. Sličnih primjera armijske megalomanije, istina sa znatno nižim iznosima, ima toliko da ih sigurno neće moći istražiti i vrednovati tek jedna generacija istraživača.

Ono što su do sada eksperti Savjeta za sukcesiju vojne imovine mogli sa sigurnošću utvrditi, sadržano je u izrađenim i recenziranim elaboratima, od kojih samo tri (za sada) želimo prezentirati javnosti, kako domaćoj, tako i drugih država sljednica. Ova tri elaborata odnose se na dio diobene mase vojne imovine bivše države koja čini jednu zasebnu cjelinu, a obuhvaća nastavno-obrazovne, znanstvenoistraživačke te vojno-industrijske resurse i kapacitete.

Tekstove koje objavljujemo u ovom tematskom broju *Polemosa* napisali su članovi Savjeta. Autor uvodnog teksta – s pregledom temeljnih obilježja JNA – je dr. sc. Davor Marijan, djelatnik Hrvatskog instituta za povijest, ujedno član Savjeta za sukcesiju vojne imovine zadužen za arhivsku građu. Autori ostalih tekstova u ovom tematskom broju rukovodili su izradom navedenih elaborata u okviru rada Savjeta. To su brigadir u mirovini dr. sc. Simeon Kovačev, voditelj Ekspertne skupine za popis i procjenu nastavno-obrazovnih resursa i kapaciteta JNA, zatim pukovnik u mirovini mr. sc. Zdenko Matijaščić, voditelj Ekspertne skupine za popis i procjenu znanstveno-istraživačkih resursa i kapaciteta JNA, te brigadni general u mirovini Josip Petrović, granski koordinator za nastavno-obrazovne resurse, znanstvenoistraživački rad i vojnoindustrijski kompleks. Kao koautori, napisali su tri članka od kojih je jedan posvećen nastavno-obrazovnim resursima i kapacitetima JNA, drugi naučnoistraživačkom radu u JNA, a treći vojnoindustrijskom kompleksu bivše države.

Svaka od tih cjelina strukturno je slična. Započinje prikazom metodološkog pristupa primijenjenog u radu ekspertne skupine, koji je rezultirao odabirom diobениh stavki i definiranjem diobene mase, a nastavlja se procjenom veličina i vrijednosti svake stavke te završava izradom diobениh bilanci. Iza naizgled jednostavnog pristupa stoji vrlo složen postupak koji dovodi do interesantnih podataka o vrijednostima resursa i kapaciteta pojedinih segmenata diobene mase, a koji se mjere u milijardama USD. Rezultati diobениh bilanci zorno ukazuju na neravnomjernu raspodjelu promatranih resursa i kapaciteta JNA po republikama te otuda i o dijelu potraživanja i dugovanja pojedinih republika. Najveći dio potraživanja Republike Hrvatske, ali i drugih republika bivše države (Slovenije, Makedonije) proizilazi iz činjenice što je JNA, povlačeći se s njihovog teritorija, nasilno odnosila doslovno sve što je mogla.

Detaljan uvid u resurse tri razmatrana područja sukcesije, njihov raspored po republikama te njihov način financiranja, omogućuje neovisnim stručnjacima rekonstrukciju strategijskog usmjerenja državnog i vojnog vodstva u kreiranje i primjenu doktrine oslonca na vlastite snage. Vidljiv je i presudni utjecaj JNA na neravnomjernu raspodjelu tih resursa po republikama s preferencijom Srbije, a dijelom i BiH. Procjena vrijednosti razmatranih resursa pokazuje da se radi o iznosu većem od desetak milijardi USD, prvenstveno investiranih iz državnog proračuna.

Na ovome mjestu potrebno je zahvaliti recenzentima koji su na zahtjev Savjeta recenzirali elaborate. Elaborat Ekspertne skupine za popis i procjenu nastavno-obrazovnih resursa i kapaciteta JNA recenzirao je u studenom 2003. godine akademik Slaven Barišić, elaborat Ekspertne skupine za popis i procjenu znanstvenoistraživačkih resursa i kapaciteta JNA recenzirao je u siječnju 2005. godine dr. sc. Antun Benčić, a elaborat Ekspertne skupine za popis i procjenu vojnoindustrijskih resursa i kapaciteta SFRJ recenzirao je u ožujku 2005. dr. sc. Slavko Kulić.

Svi tekstovi izrađeni i recenzirani elaborata, pa tako i ova tri, pisani su u izričaju koji je službeno rabila JNA. Za potrebe ovoga teksta izričaj JNA zadržan je samo u službenom nazivlju i službenim kraticama te, selektivno, u pojedinim izrazima i nazivima pojmova koji u izvornom obliku bolje ocrtavaju duh službenog komuniciranja u JNA, nego što bi to činili u "kroatiziranom" obliku.

U izradi navedenih elaborata sudjelovali su brojni djelatni i umirovljeni časnici Oružanih snaga Republike Hrvatske, a njihov rad u znatnoj mjeri potpomognut je ekspertizom civilnih djelatnika Ministarstva obrane, Ministarstva financija i Ministarstva gospodarstva, zatim Hrvatske narodne banke i Ekonomskog instituta – Zagreb. Svima njima zahvaljujemo na nesebičnom trudu da radovi koji se ovdje daju na uvid javnosti budu na odgovarajućoj stručnoj razini. Također, zahvaljujemo Ministarstvu pravosuđa i Hrvatskoj gospodarskoj komori koji su, uz Ministarstvo obrane financijski pomogli izdavanje ovog tematskog broja.

Na kraju, no i ne manje bitno, valja kazati da je čitav Projekt sukcesije vojne imovine imao stalnu i nepodijeljenu potporu u Boži Marendiću, čovjeku kome je posljednji radni sat u životu protekao u razgovoru na temu sukcesije vojne imovine, i velikom prijatelju svih nas koji ga se s dubokim poštovanjem sjećamo.

Savjet za sukcesiju vojne imovine
predsjednik
Želimir Latković